

Rotterdam bezit een stichting voor historische publicaties die ten voorbeeld strekt voor andere gemeenten. Naast de deeltjes die tot dusver in de zgn. Kleine Reeks verschenen bestaat een 'Grote Reeks', met o.m. de dissertatie van P.A.C. Douwes en nu dit boek over de geschiedenis van het blindenwerk. De uitgave werd mede mogelijk gemaakt door de Rotterdamse Vereniging Blindenbelangen. Op deze wijze komen allerminst populaire en toch op een breed lezerspubliek gerichte werken tot stand.

Keurig gebonden, op fraai papier, met een mooie bladspiegel verscheen dit gedenkboek ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan van de genoemde Vereniging. Mevrouw Van Hulten heeft verantwoord gebruik gemaakt van de bewaard gebleven bronnen, met name de notulenboeken. Zij vertelt en citeert onopgesmukt, zij nam goede illustraties op en een welkom personenregister.

Speciaal voor de lezers van *DNK* die geïnteresseerd zijn in het negentiende-eeuwse Reveil is het boek van belang. De schrijfster maakt in haar exposé uitgebreid melding van de sociale en wetenschappelijke veranderingen die na 1848 in de lucht zaten, maar toont vooral aan hoe de arbeid is opgezet in de Reveilgeest. Bij de opening van het eerste instituut werd Johannes 9 gelezen. Winstoogmerken waren er niet, er was alle aandacht voor de mens, de zorg werd al spoedig gericht op werkverschaffing. Hoezeer gepoogd werd onnodige bevoogding te vermijden blijkt wel uit het feit dat de Nederlandse Blindenbond de eerste gehandicaptenorganisatie in ons land is geweest die door gehandicapten zelf werd bestuurd.

Toen tenslotte (1907) het werk niet meer zonder officiële subsidie voortgezet kon worden, stelden B en W de voorwaarde dat uit het reglement de artikelen geschrapt moesten worden: 'Hierbij wordt uitgegaan van het beginsel dat alleen in Jezus Christus heil voor zondaren te vinden is' en 'De inrichting staat open voor blinden van alle gezindten, zonder dat zij evenwel haar christelijk protestantsch karakter verloochenen mag'. Het bestuur besloot daarmee accoord te gaan, maar niet dan nadat duidelijk door B en W was beloofd 'dat van gemeentewege nimmer contrôle op ons werk zou worden uitgeoefend'. Zo bracht de twintigste eeuw een interessante combinatie van wijzigingen én continuïteit.

P.L. Schram

Biografisch Woordenboek van Nederland, deel twee, onder eindredactie van dr. J. Charité. Elsevier, Amsterdam/Bureau der Rijkscommissie voor Vaderlandse Geschiedenis, 's-Gravenhage 1985. 654 blz. f.142,85.

Imposant uitgegeven, handzaam gedrukt, met een cumulatief register dat in totaal nu ongeveer duizend namen bevat, is het tweede deel van dit *BWN* na het eerste uit 1979, weer een visitekaartje voor Nederland. Een breed spectrum trekt voorbij met personen 'van enige betekenis'. Dit laatste is het criterium voor opname, hoe vaag dat ook moge zijn. Het gaat evengoed om koningin en prins als om sterrenkundige, literator, wielrenner en oorlogsmisdadiger. De lijst medewerkers omvat bijna tweehonderd namen. De biografieën tonen een goede mengeling van passend respect en onopgesmukte eerlijkheid. De vermelding van archieven is waardevol, al zou een verdere uitbreiding wenselijk zijn. In familie-archieven bevindt zich meestal slechts de 'ingekomen post'.